

UCHWAŁA Nr 25 RADY MINISTRÓW

z dnia 17 stycznia 1963 r.

w sprawie zasad gospodarki finansowej wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej podległych prezydiom wojewódzkich rad narodowych.

Na podstawie art. 9 i 25 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Z dniem 1 stycznia 1963 r. wprowadza się zasady gospodarki finansowej wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej, zwanych w dalszym ciągu „przedsiębiorstwami”, określone w niniejszej uchwale.

§ 2. Przez użyte w uchwale określenia:

- 1) „zarząd” — należy rozumieć zarząd wielozakładowego wojewódzkiego przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej,
- 2) „oddział” — należy rozumieć jednostki bezpośrednio podległe zarządowi, działające na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym,
- 3) „zjednoczenie” — należy rozumieć Zjednoczenie Państwowej Komunikacji Samochodowej, działające na podstawie uchwały nr 23 Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 1959 r. w sprawie organizacji przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej i powołania Zjednoczenia Państwowej Komunikacji Samochodowej (Monitor Polski Nr 13, poz. 43).

§ 3. Oddziały rozliczają się z budżetem wojewódzkich rad narodowych za pośrednictwem zarządu przedsiębiorstwa, który prowadzi rachunek rozliczeń z budżetem. Zarządy dokonują rozliczeń metodą saldową.

Rozdział 2.

Podział zysku.

§ 4. Zysk oddziału (przedsiębiorstwa), po potrąceniu dochodów ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych pomniejszonych o koszty sprzedaży lub likwidacji oraz po wyeliminowaniu zysku niezależnego i nieprawidłowego, dzieli się na:

- 1) wpłatę do budżetu wojewódzkiej rady narodowej,
- 2) odpisy na fundusz zakładowy,
- 3) odpisy na fundusz rezerwowy,
- 4) odpisy na fundusz rozwoju.

§ 5. 1. Przed dokonaniem podziału zysk oddziału podlega weryfikacji w trybie przepisów w sprawie rewizji finansowo-księgowej państwowych jednostek organizacyjnych w celu ustalenia, w jakiej wysokości został on uzyskany:

- 1) w rezultacie wysiłku skierowanego na zwiększenie usług przewozowych i spedycyjnych, polepszenia wskaźników techniczno-ekonomicznych oraz efektywnego obniżenia kosztów własnych (zysk prawidłowy),
- 2) wskutek zmian taryf świadczonych usług, jak również urzędowych zmian cen zużywanych środków produkcji i taryf usług, zmian stawek płac, składek na ubezpieczenia majątkowe i społeczne, stawek podatkowych, stopy procentowej oraz norm amortyzacji (zysk i straty niezależne), jak również w przypadku zmian organizacyjnych wprowadzonych przez jednostki nadrzędne,
- 3) w wyniku niewłaściwej działalności (zysk nieprawidłowy).

2. Za nieprawidłowy uważa się zysk osiągnięty przez oddział (przedsiębiorstwo) w sposób naruszający interes społeczny lub obowiązujące przepisy, a w szczególności przez:

- 1) naruszenie obowiązujących przepisów dotyczących ustalania bądź stosowania cen i taryf,
- 2) preferowanie usług wysoko rentownych przy nieuzasadnionym i z uszczerbkiem dla interesu społecznego zmniejszeniu usług nisko rentownych, przewidzianych w zadaniach planu,
- 3) ujmowanie w fakturach usług nie wykonanych,
- 4) niedokonywanie prawidłowych odpisów amortyzacyjnych,
- 5) niedokonywanie planowanych nakładów na bezpieczeństwo i higienę pracy,
- 6) niewykonywanie planowanego zakresu rzeczowego remontów, powodujące utrzymanie w złym stanie budynków, maszyn i urządzeń lub ich niszczenie,
- 7) nieprawidłowe rozliczenie kosztów.

3. Minister Komunikacji może określać inne przypadki poza wymienionymi w ust. 2, w których sposób osiągnięcia zysku będzie uważany za naruszający interes społeczny.

§ 6. 1. Zysk niezależny podlega w całości wpłacie do budżetu wojewódzkiej rady narodowej.

2. Zysk nieprawidłowy podlega w 50% wpłacie do budżetu wojewódzkiej rady narodowej, pozostała część podlega wpłacie na fundusz rezerwowy zarządu.

§ 7. 1. Oddziały (przedsiębiorstwa) dokonują wpłat z zysku prawidłowego do budżetu według stawki procentowej, ustalonej przez zarządy dla oddziałów i przez prezydów wojewódzkich rad narodowych dla przedsiębiorstw.

2. Roczną stawką wpłat z zysku do budżetu jest stosunek procentowy planowanej kwoty wpłat do budżetu do ogólnej kwoty zysku planowanego na dany rok pomniejszonej o planowane dochody ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych pomniejszone o koszty sprzedaży lub likwidacji oraz planowane odpisy na fundusz zakładowy. Planowaną kwotę wpłat z zysku do budżetu ustala się przez odjęcie od ogólnej kwoty zysku dochodów ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych pomniejszonych o koszty sprzedaży lub likwidacji i planowanych odpisów na fundusz zakładowy, fundusz rezerwowy i fundusz rozwoju. Fundusz rozwoju ustala się na poziomie zapewniającym sfinansowanie wzrostu środków obrotowych i inwestycji własnych przedsiębiorstw.

3. Stawka wpłat do budżetu nie może być niższa niż 10% zysku. Obniżenie stawki jest dopuszczalne tylko w przypadku, gdy pozostała część zysku nie wystarczy na pokrycie funduszu zakładowego.

4. Wpłaty do budżetu z zysku ponadplanowego oblicza się według stawki podwyższonej o 1% za każdy procent przekroczenia zysku planowanego, z tym że wpłata nie może przekroczyć 90% zysku ponadplanowego.

5. Wpłaty z zysku do budżetu oddziały (przedsiębiorstwa) dokonują zaliczkowo (miesięcznie) i wynikowo (kwartalnie i rocznie).

§ 8. Zasady i tryb dokonywania odpisów z zysku na fundusz zakładowy regulują odrębne przepisy.

§ 9. 1. Odpisów z zysku na fundusz rezerwowy i fundusz rozwoju dokonują:

- 1) oddziały według stawki procentowej ustalonej przez zarządy,
- 2) przedsiębiorstwa według stawki procentowej ustalonej przez prezydów wojewódzkich rad narodowych na wniosek zarządów.

Roczną stawką odpisów na fundusz rezerwowy i fundusz rozwoju jest stosunek procentowy planowanej kwoty odpisów na fundusz rezerwowy i fundusz rozwoju do ogólnej kwoty zysku planowanego na dany rok, po potrąceniu planowane-

go funduszu zakładowego i planowanych dochodów ze sprzedaży i likwidacji środków trwałych pomniejszonych o koszty sprzedaży lub likwidacji.

2. Roczny planowany odpis na fundusz rezerwowy nie może przekraczać 2% planowanego osobowego funduszu plac.

§ 10. 1. Oprócz odpisów, o których mowa w § 9 ust. 1 oraz w § 6 ust. 2, na fundusz rezerwowy przeznaczają się:

- 1) środki pozostające na rachunku zarządu po dokonaniu rozliczeń z budżetem,
- 2) pozostałość środków na koniec roku przeznaczonych na utrzymanie zarządów,
- 3) ponadplanowy zysk prawidłowy po potrąceniu wpłat do budżetu zgodnie z § 7 ust. 4 oraz należnych odpisów na fundusz zakładowy i fundusz rozwoju.

2. Fundusz rezerwowy gromadzi się w zarządzie oraz w zjednoczeniu. Zarząd odprowadza na rachunek funduszu rezerwowego zjednoczenia 30% wszystkich wpływów na fundusz rezerwowy.

3. Odpisy na fundusz rezerwowy ustają z chwilą zakumulowania na rachunku funduszu rezerwowego zarządu kwoty wynoszącej 10% planowanego rocznego osobowego funduszu plac przedsiębiorstwa.

§ 11. 1. Fundusz rezerwowy zarządu może być użyty na następujące cele:

- 1) na pokrycie straty zależnej od oddziału, jako końcowego wyniku jego całorocznej działalności,
- 2) na dokonanie rozliczenia z budżetem z tytułu wpłat z zysku, jeżeli środki na ten cel pozostające do dyspozycji zarządu są niewystarczające,
- 3) na dokonywanie rozliczeń z oddziałami z tytułu dotacji, jeżeli terminy wpłat z zysku oddziałów są późniejsze od terminu udzielenia dotacji.

2. Fundusz rezerwowy zjednoczenia może być użyty na:

- 1) pokrycie dodatkowych potrzeb oddziałów (przedsiębiorstw) wynikłych wskutek realizacji zadań zleconych im przez zjednoczenie, a nie przewidzianych w planach,
- 2) zasilenie funduszu rezerwowego przedsiębiorstwa, jeżeli środki jego zostaną wyczerpane, a zjednoczenie uzna potrzebę pokrycia zobowiązań zarządu.

§ 12. Do odpisów na fundusz rezerwowy stosuje się odpowiednio przepis § 7 ust. 5.

§ 13. 1. Część zysku pozostająca po dokonaniu wpłat z zysku do budżetu oraz odpisów na fundusz zakładowy i fundusz rezerwowy przeznaczają się na fundusz rozwoju przedsiębiorstwa.

2. Środki funduszu rozwoju pochodzące z ponadplanowego zysku mogą być wykorzystane po zatwierdzeniu bilansu.

3. Do odpisów na fundusz rozwoju stosuje się odpowiednio przepis § 7 ust. 5.

Rozdział 3.

Dotacje podmiotowe.

§ 14. 1. Oddziały ponoszące w wyniku swojej działalności straty związane z kształtowaniem się kosztów własnych powyżej cen za świadczone usługi (oddziały deficytowe) otrzymują od zarządu dotację na pokrycie strat oraz utworzenie funduszu zakładowego i funduszu rozwoju.

2. Jeżeli faktyczna strata oddziału przy rozliczeniach okresowych i rocznych kształtuje się poniżej przypadającej dotacji, oddział otrzymuje dotację w wysokości faktycznej straty, powiększonej o faktyczny odpis na fundusz zakładowy oraz planowany odpis na fundusz rozwoju.

3. Jeżeli faktyczna strata oddziału kształtuje się powyżej przypadającej według planu dotacji, dodatkowa dotacja

może być przyznana przez zarząd z funduszu rezerwowego po uprzednim przeprowadzeniu szczegółowej analizy przyczyn powstawania strat ponadplanowych.

4. Jeżeli oddział planowo deficytowy polepszy wynik w takim stopniu, że zamiast planowanej straty osiągnie zysk, wówczas zweryfikowany zysk nieplanowy, po odliczeniu dodatkowych odpisów na fundusz zakładowy, podlega odprowadzeniu w 75% do budżetu oraz w 25% na fundusz rozwoju.

5. Jeżeli w wyniku ostatecznego rozliczenia rocznego okaże się, że udzielono dotacji na pokrycie strat łącznie z dodatkowym odpisem na fundusz zakładowy w nadmiernej wysokości, kwota nadmiernie udzielona podlega zwrotowi na rachunek, z którego dotacja została udzielona.

§ 15. Dotację podmiotową na utworzenie lub uzupełnienie środków przeznaczonych na utworzenie funduszu zakładowego i funduszu rozwoju otrzymują również oddziały rentowne, które wskutek niskiego poziomu planowanego zysku nie posiadają w dostatecznej wysokości środków na utworzenie tych funduszy.

Rozdział 4.

Finansowanie środków obrotowych.

§ 16. 1. Źródłem pokrycia zapotrzebowania na środki obrotowe jest fundusz rozwoju, który przeznaczają się w pierwszej kolejności na uzupełnienie niedoboru bądź wzrost środków obrotowych w granicach normatywu z uwzględnieniem pasywów stałych.

2. Pozostałe środki funduszu rozwoju przeznaczają się na fundusz inwestycyjno-remontowy.

§ 17. Na fundusz rozwoju oddziału przeznaczają się:

- 1) część zysku zgodnie z § 13,
- 2) nadwyżki środków obrotowych,
- 3) dotacje z budżetów rad narodowych zgodnie z § 22,
- 4) dotacje zarządu.

§ 18. Jeżeli potrzeby przedsiębiorstwa w zakresie uzupełnienia niedoboru bądź wzrostu własnych środków obrotowych w granicach normatywu wyprzedzają w czasie wygosparowanie funduszu rozwoju oddziału, bank może udzielić kredytu podlegającego spłacie z wygosparowanego następnie funduszu rozwoju.

§ 19. Jeżeli w oddziale istnieje nadmiar środków obrotowych w ciągu roku, zarząd z własnej inicjatywy bądź na wniosek banku może zarządzić zablokowanie części środków obrotowych oddziału na odrębnym oprocentowanym rachunku bankowym na ściśle określony czas, nie dłuższy jednak niż do końca roku.

§ 20. Normatyw środków obrotowych oraz ich wzrost lub zmniejszenie w ciągu roku ustalają oddziały we własnym zakresie uzgadniając ich wysokość z oddziałem banku finansującego działalność eksploatacyjną oraz zarządem.

§ 21. Normatyw środków obrotowych podlega pokryciu funduszami własnymi, pasywami stałymi oraz kredytem normatywnym. Wysokość pokrycia normatywu środków obrotowych kredytem bankowym określa Minister Finansów.

§ 22. Zwiększenie wyposażenia przedsiębiorstw w środki obrotowe na skutek organizacji nowych oddziałów dokonywane jest z funduszu rozwoju, a w przypadku jego braku w danym roku — z budżetu wojewódzkiej rady narodowej. O wysokości przyznanych środków decyduje prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Rozdział 5.

Finansowanie inwestycji i kapitalnych remontów.

§ 23. 1. Własne inwestycje produkcyjne przedsiębiorstw i kapitalne remonty finansowane są z funduszu inwestycyjno-remontowego.

2. Inwestycje socjalno-kulturalne przedsiębiorstw finansowane są z odrębnego rachunku bankowego w granicach zakumulowanych środków na tym rachunku.

§ 24. 1. Fundusz inwestycyjno-remontowy tworzy się w oddziałach:

- 1) z funduszu amortyzacyjnego pozostającego w dyspozycji oddziału i pochodzącego z redystrybucji,
- 2) z funduszu rozwoju,
- 3) z dochodów ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych pomniejszonych o koszty sprzedaży lub likwidacji,
- 4) z odszkodowań ubezpieczeniowych w związku ze szkodami wyrządzonymi w środkach trwałych,
- 5) ze środków uzyskanych w związku z realizacją inwestycji przedsiębiorstw,
- 6) z innych środków przewidzianych w odrębnych przepisach,
- 7) z dotacji budżetowych,
- 8) z dotacji funduszy celowych przeznaczonych na finansowanie inwestycji i kapitalnych remontów.

2. Pokrycie planowanego zapotrzebowania na środki funduszu inwestycyjno-remontowego ustala zarząd w porozumieniu z prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Przy ustalaniu źródeł pokrycia należy w pierwszej kolejności wykorzystać środki własne.

3. Jeżeli amortyzacja oddziału przekracza jego własne zapotrzebowanie na fundusz inwestycyjno-remontowy, nadwyżkę przeznaczają się do odprowadzenia na rachunek amortyzacji zarządu przedsiębiorstwa. Jeżeli taka sytuacja wystąpi w całym przedsiębiorstwie, nadwyżkę przeznaczają się do odprowadzenia do budżetu wojewódzkiej rady narodowej.

4. Zarządowi przysługuje prawo redystrybucji amortyzacji między oddziałami w ramach ogólnej kwoty amortyzacji przeznaczonej dla przedsiębiorstwa. Amortyzacja przeznaczona do dyspozycji oddziału (przedsiębiorstwa) powinna być ustalona w takiej kwocie, ażeby każdy oddział (przedsiębiorstwo) miał możliwość częściowego finansowania własnych inwestycji produkcyjnych z funduszu rozwoju pochodzącego z odpisów z zysku roku planowanego.

5. Środki funduszu amortyzacyjnego mogą być przeznaczone na fundusz celowy gromadzony w zjednoczeniu na inwestycje o znaczeniu ogólnokrajowym.

6. Środki funduszu inwestycyjno-remontowego przedsiębiorstwa, poza pokryciem nakładów na inwestycje i kapitalne remonty przedsiębiorstwa, służą również do pokrycia przypadających do spłaty rat kredytów bankowych.

§ 25. Jeżeli zatwierdzone w ciągu roku rozdzielniki taboru samochodowego spowodują wzrost nakładów w stosunku do nakładów na zakup taboru uwzględnionych w narodowych planach gospodarczych, prezydium wojewódzkich rad narodowych powinny przydzielić przedsiębiorstwom w odpowiedniej wysokości środki finansowe z budżetów rad narodowych.

§ 26. 1. Na inwestycje socjalno-kulturalne mogą być przeznaczone środki pochodzące:

- 1) ze środków funduszu zakładowego lub innych funduszy przeznaczonych dla załogi poza środkami przeznaczonymi na zakładowy fundusz mieszkaniowy,
- 2) z dochodów ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych służących celom socjalno-kulturalnym, pomniejszonych o koszty sprzedaży lub likwidacji,
- 3) z dotacji funduszy przeznaczonych na cele socjalno-kulturalne, określonych odrębnymi przepisami,
- 4) z dotacji budżetowych.

2. Na inwestycje zakładowego budownictwa mieszkaniowego mogą być przeznaczone środki pochodzące z zakładowego funduszu mieszkaniowego oraz inne określone odrębnymi przepisami.

§ 27. Banki mogą udzielać oddziałom kredytów:

- 1) na poczet ich środków własnych, przewidzianych do zakumulowania na cele inwestycyjno-remontowe do końca roku kalendarzowego,
- 2) na inwestycje szybko rentujące się,
- 3) w innych przypadkach określonych odrębnymi przepisami.

§ 28. Udzielone kredyty, o których mowa w § 27, wraz z kosztami i odsetkami od tych kredytów podlegają spłacie ze środków funduszu inwestycyjno-remontowego, a w razie braku środków na rachunku tego funduszu — z rachunku rozliczeniowego oddziału.

§ 29. Środki funduszu inwestycyjno-remontowego gromadzone są na odrębnym rachunku bankowym oddziału w banku finansującym jego działalność eksploatacyjną.

Rozdział 6.

Gospodarka finansowa zarządu.

§ 30. 1. Zarząd przedsiębiorstwa tworzy fundusz administracyjny zarządu z wpłat obciążających koszty własne oddziałów w formie narzutów.

2. Wysokość rocznej sumy narzutu ustala zarząd w ramach sumy, na jaką zatwierdzony został przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej preliminarz wydatków zarządu.

3. Narzuty, o których mowa w ust. 2, mają charakter kwotowy i nie ulegają zmianie w razie zmiany poziomu kosztów oddziałów.

4. W preliminarzu wydatków administracyjnych zarządy uwzględniają narzut na utrzymanie zjednoczenia, którego wysokość dla poszczególnych przedsiębiorstw określa zjednoczenie w granicach kwot ustalonych na utrzymanie zjednoczenia przez Ministra Komunikacji.

5. Wysokość wpłat na fundusz administracyjny zarządu, przypadająca na poszczególne oddziały, jak również sposób i terminy wpłat ustala dyrektor przedsiębiorstwa.

6. Z funduszu administracyjnego zarządu pokrywane są wydatki zarządu, zarówno osobowe, jak i rzeczowe, łącznie z wydatkami na kapitalne remonty i inwestycje stanowiące zakupy ruchomości niezbędnych do jego działalności administracyjnej. Zarządy nie dokonują amortyzacji środków trwałych przeznaczonych dla potrzeb działalności administracyjnej.

7. Nie wykorzystane w danym roku środki funduszu administracyjnego podlegają przekazaniu w ostatnim dniu każdego roku na fundusz rezerwy zarządu.

§ 31. 1. Zarządy ujmują koszty swej działalności administracyjnej w rocznych preliminarzach, które zatwierdzają prezydium wojewódzkich rad narodowych po zasięgnięciu opinii zjednoczenia.

2. Zatwierdzony w trybie ust. 1 preliminarz działalności administracyjnej stanowi dla banku finansującego podstawę

finansowania wydatków administracyjnych zarządu do wysokości ogólnej sumy preliminarza.

3. Wykorzystanie funduszu plac przez zarząd podlega kontroli bankowej według zasad określonych odrębnymi przepisami.

§ 32. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa uprawniony jest do dokonywania zmian w preliminarzu, polegających na przesunięciach pomiędzy poszczególnymi pozycjami wydatków, z zastrzeżeniami wynikającymi z ust. 2.

2. Zmiany w preliminarzu powodujące zwiększenie ogólnej jego kwoty, kwoty prelimitowanych wydatków osobowych, kwoty na nagrody oraz kwoty wydatków o charakterze inwestycyjnym mogą następować jedynie za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej po zaopiniowaniu przez zjednoczenie.

§ 33. 1. Zarządy przedsiębiorstw posiadają następujące rachunki bankowe:

- 1) rachunek rozliczeń z budżetem,
- 2) rachunek funduszu administracyjnego zarządu,
- 3) rachunek amortyzacji,
- 4) rachunek funduszu rezerwowego,
- 5) rachunek funduszu zakładowego,

2. Zarządy mogą posiadać inne rachunki bankowe, a w szczególności funduszu postępu technicznego, akcji specjalnych i zakładowego funduszu mieszkaniowego.

Rozdział 7.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 34. 1. Minister Finansów określi ramowe zasady normowania środków obrotowych oraz planowania pasywów stałych, a także szczegółowe zasady i tryb rozliczeń przedsiębiorstw z budżetami terenowymi, zasady i tryb dokonywania odpisów na fundusz rezerwy i rozwoju oraz zasady gospodarki finansowej zarządu.

2. Opierając się na ramowych zasadach, o których mowa w ust. 1, Minister Komunikacji określi szczegółowe zasady normowania środków obrotowych oraz planowania pasywów stałych.

§ 35. Wykonanie uchwały porucza się Ministrom Finansów i Komunikacji oraz prezdyjom wojewódzkich rad narodowych.

§ 36. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. W odniesieniu do rozliczeń wojewódzkich przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej z budżetami wojewódzkich rad narodowych za rok 1962 stosuje się odpowiednio przepisy uchwały nr 387 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1960 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw przemysłowych i ich zjednoczeń objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski Nr 91, poz. 411).

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz